

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy
Dopady vojny na hospodársku a sociálnu situáciu na Slovensku
Zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami

1. Postoj APZD

APZD žiada o aktívne prístupenie k riešeniu problémov energeticky náročných podnikov. Problémom je, že aktuálne neexistuje platná schéma štátnej pomoci prevádzkam, v ktorých prípade sa predpokladá značné riziko úniku uhlíka v súvislosti s premietnutím nákladov kvót do cien elektrickej energie a zároveň nemáme schválenú novelu zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami, ku ktorej APZD zároveň vznáša pripomienky.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

APZD dlhodobo navrhuje optimalizovať pomoc vysoko energeticky náročným podnikom z prostriedkov **Envirofondeu**. Náš návrh sme v novembri 2021 prvotne predkladali s úmyslom zvýšenia konkurencieschopnosti slovenských podnikov v celoeurópskom meradle. **V aktuálnej situácii s cenami elektrickej energie**, ktoré v dôsledku covidovej krízy a ruskej agresie na Ukrajine eskalovali, teda narástli na dlhodobé maximá **už nehovoríme iba o zvýšení konkurencieschopnosti, ale najmä o zachovaní podnikov**, ktoré dávajú prácu ľuďom priamo aj nepriamo. Situácia je vážna napr. v Slovalcu. Úplným ukončením výroby by stratilo prácu 500 ľudí zamestnaných priamo v podniku a ďalších 2500 ľudí, ktorých práca je priamo naviazaná na fungovanie Slovalca.

V roku 2021, následne v januári 2022 v rámci predbežného pripomienkového konania a v marci 2022 počas medzirezortného pripomienkového konania sme požadovali najmä nasledovné zmeny zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami:

- o **v § 18 ods. 7 zákona zvýšiť podiel ročného výnosu z dražieb kvót na účely podpory z aktuálnych minimálne 30 % na aspoň 70 %**,

- v § 18 ods. 4 písm. b) zákona **zvýšiť podiel z výnosu získaného z dražieb kvót na financovanie schémy štátnej pomoci prevádzkam podľa § 26 ods. 3, v prípade ktorých sa predpokladá značné riziko úniku uhlíka v súvislosti s premietnutím nákladov kvót do cien elektrickej energie z aktuálnych 25 % na 35 %.**

Na rozporovom konaní sa Ministerstvo životného prostredia SR nestotožnilo s našimi názormi, preto sme zostali v rozpore. Pred rokovaním Hospodárskej a sociálnej rady SR uskutočnenej 4. 4. 2022 bola uzavretá dohoda so zamestnávateľmi, ktorá v prvom rade hovorila o tom, že návrh zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia a novela zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami bude legislatívnym procesom postupovať súbežne. V druhom rade sme súhlasili s kompromisným riešením, ktoré zahrňovalo zapracovanie nasledovných princípov v návrhu zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia:

- zákon bude zahŕňať postupný nárast zvyšovania poplatkov za znečisťujúce látky,
- zvyšovanie poplatkov skončí v roku 2028,
- zo zákona vypadne inflácia,
- zákon nebude zahrňovať poplatky za oxid uhoľnatý pre zdroje znečisťovania ovzdušia zaradené do schémy obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov.

V návrhu novely zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami mali byť zapracované nasledovné princípy:

- § 18, ods. 5, písm. b) má obsahovať navýšenie % použiteľného výnosu z dražieb kvót na financovanie schémy štátnej pomoci prevádzkam podľa § 26 ods. 3, u ktorých sa predpokladá značné riziko úniku uhlíka v súvislosti s premietnutím nákladov kvót do cien elektrickej energie na 25 %,
- vypustená má byť možnosť v odôvodnených prípadoch meniť výšku percentuálnej distribúcie použiteľného výnosu z dražieb kvót (§ 18 ods. 8),
- znenie prvých dvoch viet § 18, ods. 5 má byť nasledovné: „Výška použiteľnej časti výnosu z dražieb kvót podľa odseku 4 sa určí na základe dohody ministerstva a Ministerstva financií SR každoročne do 30. septembra. Výsledok dohody nemôže byť nižší ako 50 % ročného výnosu z dražieb kvót a použije sa týmto spôsobom:“
- zavedená má byť povinnosť vyhlasovania výziev podľa § 18, ods. 5, písm. a).

Napriek tejto dohode bol iba návrh zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia 26. 5. 2022 na rokovaní vlády¹ schválený bez pripomienok a bez dodržania dohody so zamestnávateľmi. Návrh zákona bol následne po jeho schválení vo vláde predložený do Národnej rady Slovenskej republiky² na ďalšie ústavné prerokovanie.

3. Pripomienky APZD

- 1) **Žiadame** na úrovni Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva hospodárstva SR a Ministerstva financií SR **vrátiť sa k rokovaciemu stolu s cieľom nájsť potrebné kompromisy a pomôcť vysoko energeticky náročným podnikom prežiť.**
- 2) **Žiadame, aby sa výška kompenzácií z Enviromentálneho fondu pre energeticky náročné a strategické podniky vyrovnala úrovni, akou sa kompenzuje priemysel v ostatných krajinách EÚ.** Slovensko má oproti iným krajinám EÚ násobne nižšiu mieru kompenzácií, a to aj napriek tomu, že vláda má dnes k dispozícii všetky dostupné nástroje a financie, určené práve na podporu priemyslu. Prehľad použitia výnosov z dražieb kvót v EÚ približuje nasledovná tabuľka³:

Členský štát EÚ	% použitia výnosov z dražieb kvót
SR v roku 2020	podľa zákona 7,5 % (podľa novely z 2022 by to bolo iba 6,25 %)
Francúzsko v roku 2020	37,4 %
Fínsko v roku 2020	34,3 %
Belgicko v roku 2020	30,9 %
Holandsko v roku 2020	25,3 %
Nemecko v roku 2020	17,4 %

- 3) **APZD je navrhuje urýchlene prijať schému štátnej pomoci prevádzkam, v ktorých prípade sa predpokladá značné riziko úniku uhlíka v súvislosti s premietnutím nákladov kvót do cien elektrickej energie.** Platnosť a účinnosť predchádzajúcej schémy skončila 31. 12. 2021. Vieme, že Ministerstvo životného prostredia SR vypracovalo predmetnú schému a zaslalo ju na Európsku komisiu, ktorá neodpovedala dva mesiace, je potrebné dožadovať sa v EK odpovede.

¹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27273/1>

² <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8745>

³ Tabuľka je spracovaná z nasledovných zdrojov: https://ec.europa.eu/clima/system/files/2021-10/com_2021_962_en.pdf a <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/66>